

Oponentský posudek diplomové práce

Bc. Nagyová Andrea: Pojetí smrti v existencialistickém myšlení

Ve své diplomové práci studentka zpracovává sice zajímavé, avšak poměrně nesnadné téma. Za svůj cíl si vytkla prozkoumat pojetí smrti v existencialistickém myšlení. Studentka zkoumá texty vybraných autorů, kteří bývají zařazováni k existencialismu. Zde je první problém, jedná se o skupinu filosofů a jejich vybrané texty, které jsou velmi nesourodé, jak časově (zcela jiný dobový kontext), tak tématicky (někteří jsou spíše literáti a dramatici, v případě M. Heideggera, lze ho jen těžko bez důkladné fenomenologické průpravy interpretovat existencialisticky). To co je spojuje je poněkud jednoduchý klíč, že obvykle bývají zařazováni k existencialismu. Druhou závažnou výtkou je, že zpracování filosofických textů by měla spojovat nějaká důkladnější komparace nebo se studentka mohla věnovat pouze jednomu autorovi a u něj zpracovat strukturu myšlení až k tématu pojetí smrti. Ambice studentky v rozsahu DP je poměrně velká, totiž zpracování pěti obtížnějších autorů, (na některá témata, které studentka avizuje, že je bude zpracovávat, nedošlo, např.: Mimo jiné se pokusíme nastínit také problematiku jejich pocitů a života, který žili. s. 10). V úvodu práce jen stručně naznačuje cíl DP, úvod (s. 6) je spíše závěrem. Obdobné teze se opakují i v kapitole „závěr“, kde se dočteme několik obecných vět k tématu smrti a pár bonmotů k názorům vybraných filosofů. Studentka nakonec zpracovala u vybraných filosofů jejich klíčová díla s pozorností k tématu DP, což samo o sobě není úplně snadné a vyžaduje to soustředěnou pozornost. Rozpor textů (povedená je zvláště kapitola o Kierkegaardovi) považují za hlavní přínos práce.

Studentka kompiluje zpravidla jen jednu knihu autora (a to spíše formou komentáře, kdy postupuje po jednotlivých stranách, např.: u Sartra začíná v *Bytí a nicotě* s. 609 a jde do strany 624) se sekundární literaturou (opět si bere k ruce obvykle jen jeden text). Zařazení Platóna u Kierkegaarda není zcela jasné (studentka slibuje, že na tom uvidíme sókratovskou metodu dánského filosofa, ale už se k tomu nevrací), obdobně mi není úplně jasné zařazení Haeckela či v kapitole o Jaspersovi dlouhé úvahy o buddhismu. Interpretace Martina Heideggera bez hlubšího vhledu do fenomenologie je spíše nešťastná (proč píše studentka pobyt s velkým P?).

Hlavní slabinou práce je však nepřehlednost textu, a také po stylistické stránce má práce slabiny, u některých vět jsem jen tápal po jejich smyslu (např.: „Sartre oproti

Kierkegaardovi nevěřil v Boha, proto když neexistuje Bůh, musí být alespoň bytí, které je dříve, než může být definováno nějakým konceptem. Bytím se u Sartra rozumí člověk, a ten tedy předčí esenci.“ s. 33 nebo „Je podle něj jisté, že nikdy mimo křesťanství nežil člověk, který by zoufalý nebyl. Pro křesťanství platí to samé, neplatilo by to však, pokud by člověk opravdovým křesťanem nebyl. s. 28 nebo „Smrt je podle něj danost, je kontingentním faktem, nikoli nejvlastnějším bytím.“ s. 73). Některé tvrzení autorky však mohou vyznít banálně (např.: „Útěk před smrtí je každodenním chlebem ve společnosti.“ s. 17 či v závěru „Byla to doba zmítaná hnusem, nevědomostí, bídou a každodenností.“ s. 73) nebo by si zasloužily hlubšího vysvětlení (např.: „Smrti lze přisoudit pouze empirickou jistotu, nikoli bezpodmínečnou jistotu.“ s.19). Celkové zpracování jednotlivých kapitol je nesystematické, čtenář obtížně chápe, jak na sebe text navazuje, řadu myšlenek studentka uvádí opakovaně. Badatelská metoda se u každého zkoumaného autora liší, nedochází k systematické analýze, studentka zůstává u komentování.

Po formální stránce (úprava, citace) studentka zvládla tento typ práce. Je potřeba ocenit i zdařilé překlady Karla Jaspersa z němčiny. Rozsah 74 stran splňuje předepsané požadavky. Práce se řídí metodickými pomůckami ke zpracování závěrečných prací na TF JU. Citace byly provedeny v souladu s ČSN a smysluplně zařazeny do textu. Poznámkový aparát je volen dobře s ohledem na citovanou literaturu.

Přes zřejmé nedostatky studentka prokázala schopnost zpracovat a okomentovat texty poměrně obtížných filosofů.

Diplomovou práci Bc. Nagyové Andrey: Pojetí smrti v existencialistickém myšlení **doporučuji k obhajobě** před odbornou komisí.

(Navrhovaná známka: dobře)

Pro průběh obhajoby navrhuji některé otázky: Jakou logiku má pořadí a výběr autorů? Lze vysledovat, co je u všech společné z hlediska existencialismu? Lze vybrané autory nějak srovnávat? Lze najít nějaké hlubší filosofické ovlivnění, např.: Kierkegaard a Jaspers? Má smysl mluvit o teistickém a ateistickém existencialismu, a jak to odůvodnit?

PhDr. Jan Samohýl, Th.D.